

Sociaal en Cultureel Planbureau

Sociaal en Cultureel Planbureau

Geluk gelukkig gelukt

Rotterdam, 22 juni 2012

Paul Schnabel

Sociaal en Cultureel Planbureau
Universiteit Utrecht

Geluk, 1999-2010 (%)

	1999	2006	2010
Erg gelukkig	21%	15%	16%
Gelukkig	68	67	66
Niet gelukkig, niet ongelukkig	9	14	14
Niet zo gelukkig	3	4	3
Ongelukkig	1	1	1
			(CBS/SCP)

Eerder (zeer) gelukkig

-Autochtonen

-Hoge inkomens

-Drenthe (↔Flevoland)

-Hetero-mannen

-Ouderen

-Werkenden

-Paren zonder kinderen (↔
alleenstaande werkloze man)

-Plattelanders

-(Niet te veel)
vrijwilligerswerk

Tevredenheid met het leven/rapportcijfers 2010

- Minst tevreden:
 - Eenoudergezinnen (7,2)
 - Niet-westerse migranten (7,5)
 - Westerse migranten (7,6)
 - Alleenstaanden (7,6)
- Meest tevreden:
 - 65-plus (8,1)
 - Paren zonder kinderen (8,0)
 - Vrouwen (7,9)
 - Paren met kinderen (7,9)
 - Autochtone NI. (7,9)
- Gemiddeld allen: 7.8
- Bijzondere aspecten:
 - (Zeer) slechte gezondheid (6,4)
 - Uitkering (6,7)
 - Hoog inkomen/hoog opgeleid/zeer goede gezondheid (8.0)

(CBS/SCP)

Sociale risicofactoren

Individualisering

- Steeds meer eenpersoonshuishoudens (37%)
- Hoog percentage verbreking relaties/huwelijken (50-35%)

Intensivering

- Hoog verwachtingsniveau dagelijks leven
- 'Spannend bestaan', voelen dat je leeft
- Hoge waardering emoties/gevoelens

Internationalisering

- Internationale migratie

Sociale contacten

Met familieleden

- Een keer per week 73%
- Zelden of nooit 2%

Contact met de buren

- Een keer per week 41%
- Nooit 11%

Met vrienden en kennissen

- Een keer per week 59%
- Zelden of nooit 2%

Evaluatie sociale contacten

	2004	2010
Ik maak deel uit van een groep vrienden	57%	62%
Mijn sociale contacten zijn oppervlakkig	14	12
Ik voel me van andere mensen geïsoleerd	3	2
Ik heb mensen met wie ik goed kan praten	83%	83%

Jongeren en eenzaamheid

- 7% geen of heel weinig vrienden
- Praten met moeder gemakkelijker (90%)
Niet met stiefmoeder (48% positief)
- Eigen vader praten 80%, stiefvader 53%
- Hoge opleiding meer contact dan lage opleiding
- Homo's eenzamer dan hetero's
- Ruim 1% ouders negatief over eigen kind

Suïcidaliteit (Nemesis II, 2011) 'Ooit in het leven'

	Gedachten	Plannen	Poging
Totaal	8,3%	3,0%	2,2%
- M	7,4	2,9	1,7
- V	9,2	3,2	2,7
Het hoogste cijfer:			
- 18-24 jaar	10,3	4,7	2,2
- 45-54 jaar	10,0	3,4	2,6
Lager onderwijs	14,2	6,4	4,4
Het laagste cijfer:			
- HBO/WO	7,4	2,6	1,7
Laatste 12 mnd.	1,1%	0,4%	0,1%

Risico-indicatoren suicidaliteit (gedachten)

- Alleenstaand
- Kindertraumata (psychisch, seksueel, pesten)
- Depressie/dysthymie/bipolaire stoornis
- Alcohol, drugsgebruik
- ❖ Cumulatie van risico-indicatoren

Sociale kwetsbaarheid (65-plus)

	1998/99	2005/6
Alleenstaand	39,8%	45,2%
Gebrek aan contact	25,2	25,9
Gebrek aan sociale steun	16,7	14,8
Sociaal kwetsbaar	21,1%	23,3%
Gem. leeftijd	73,8 jr.	79,4jr.

De oudste Nederlander ooit
Mevrouw Hendrikje van Andel-Schipper 1890-2005

Geluk + inkomen per capita

Hoogste combinatie:	NL, Ierland, Denemarken, Canada, Zwitserland
Laagste combinatie:	Moldavië, Zimbabwe, Oekraïne, Rusland

Tevredenheid met het leven, 1999-2010 (rapportcijfers), EU

	1999	2010
Denemarken	8,2	8,2
Nederland	7,5	7,9
Finland/Zweden	7,7	7,9
België	7,3	7,3
Verenigd Koninkrijk	7,1	7,2
Oostenrijk	7,8	7,1
Duitsland	7,2	7,0
Spanje	6,9	7,0
Frankrijk	6,5	6,8
Italië	6,9	6,6
Griekenland	6,0	5,5
Hongarije	5,6	5,2
		(Eurobarometer

Tevredenheid met eigen leven (15 +), 2006

Zeer tevreden

1. Denemarken	66%
2. Luxemburg	48%
3. Zweden	46%
4. Nederland	44%

Tevredenheid met eigen leven (15 +), 2006

Minst zeer tevreden

Portugal	4%	Frankrijk	19%
Heel Oost-europa	±10%	Duitsland	17%
Griekenland	11%	België	31%
Italië	14%	VK	32%

(Eurobarometer 2006)

Geert Hofstede's cultuurvergelijking

- Individualisme
- Informaliteit
- Flexibiliteit
- Feminiteit
- Lange termijn perspectief

EN

- Vrede
- Welvaart
- Rechtvaardigheid
- Vrijheid/gelijkheid
- Beperkte inkomensverschillen

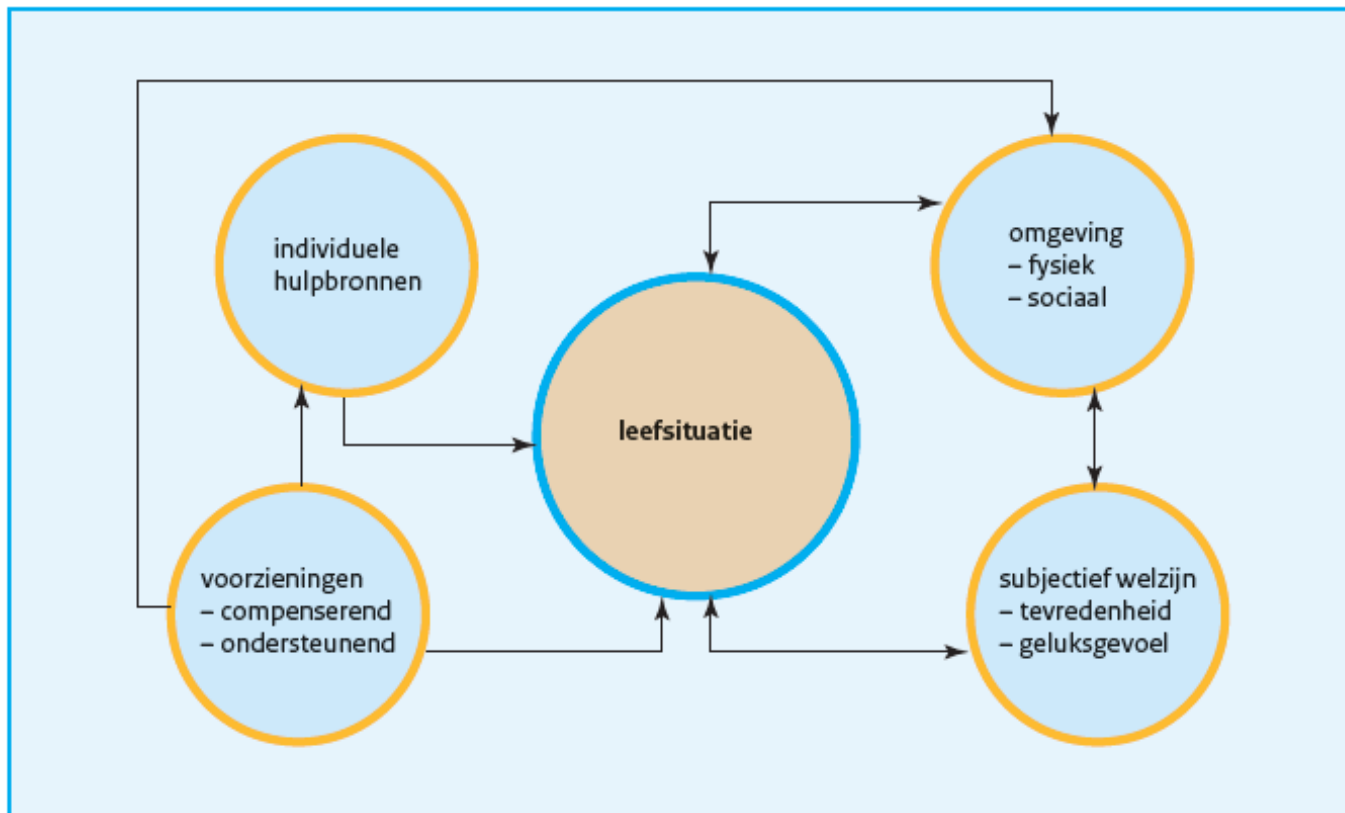
SCP-leefsituatie-index

- Beschrijving objectieve kwaliteit van leven
- Eén verzamelgetal, acht maatschappelijke domeinen, gelijk van gewicht
- Domeinen: gezondheid, woonsituatie, sociale participatie, sportbeoefening, bezit duurzame consumptiegoederen, mobiliteit, vrijetijdsactiviteiten, vakantiegedrag

(Boelhouwer 2010, 2011)

Analytisch kader voor de beschrijving van de leefsituatie

→ causale relatie

↔ verband

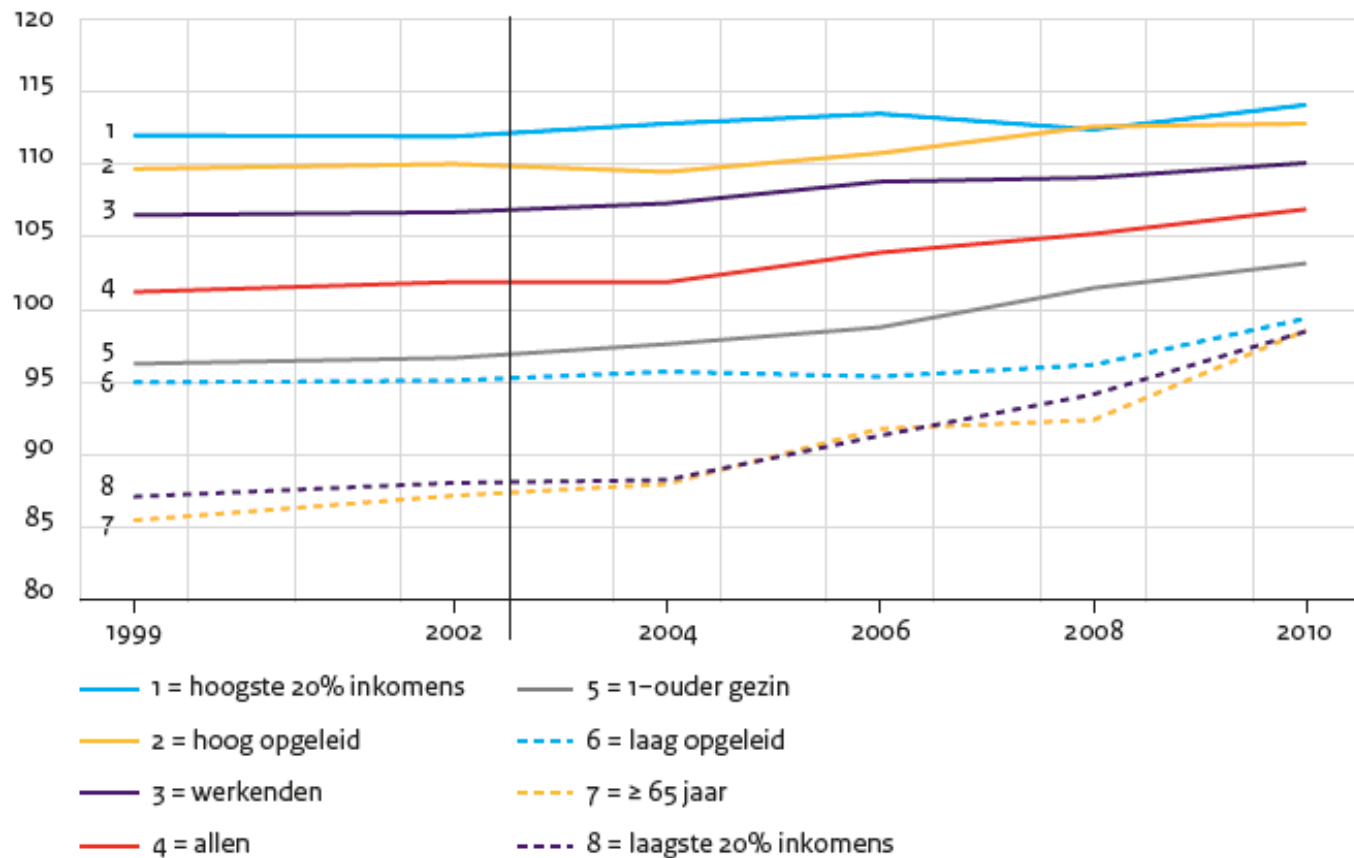

Leefsituatie naar hulpbronnen en etniciteit, 1999-2010 (1997=100)

	1999	2010
Allen	101	107
Onderste 20% inkomen	87	99
Bovenste 20% inkomen	112	114
Laag opgeleid	95	99
Hoog opgeleid	110	113
Zeer goede gezondheid	107	112
(Zeer) slechte gezondheid	88	91
Autochtoon	102	108
Niet-westerse migranten	91	102

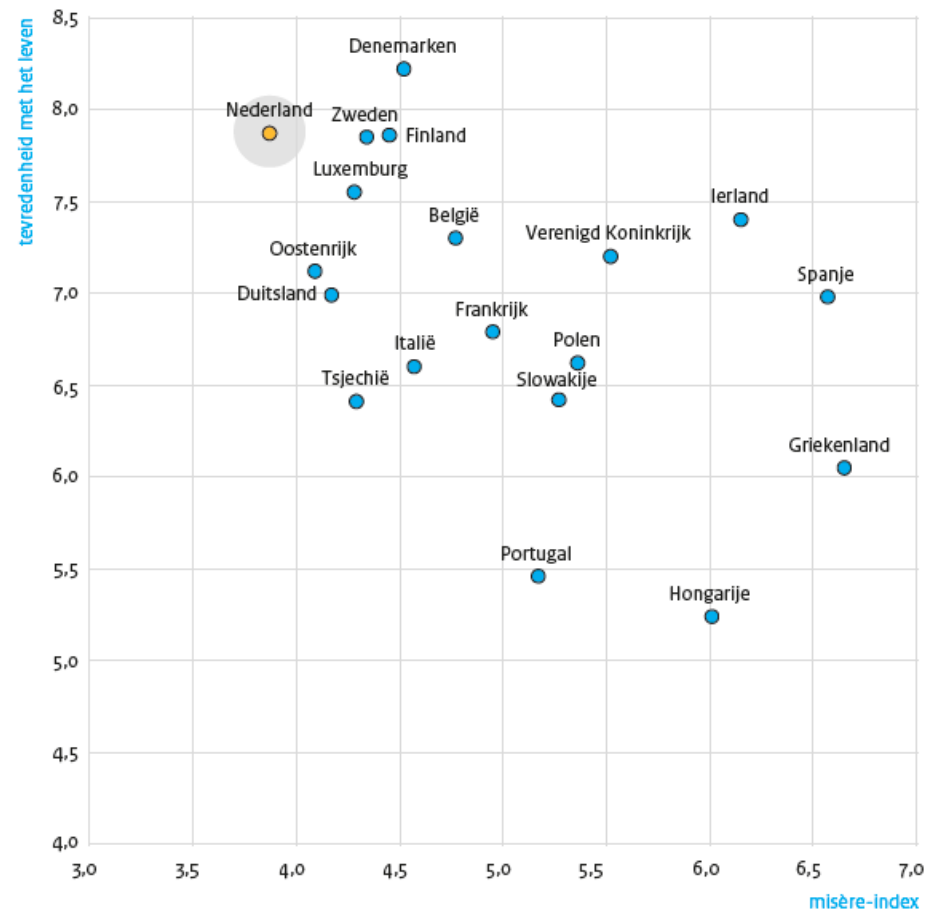
Ontwikkeling van de leefsituatie van enkele sociale groepen tussen 1999 en 2010 (in indexscores, 1997 = 100 voor de gehele bevolking)

Bron: CBS (POLS-SLI '99 en '02; SLI '08; CV/SLI '10-11) SCP-bewerking; SCP (CV '04 en '06)

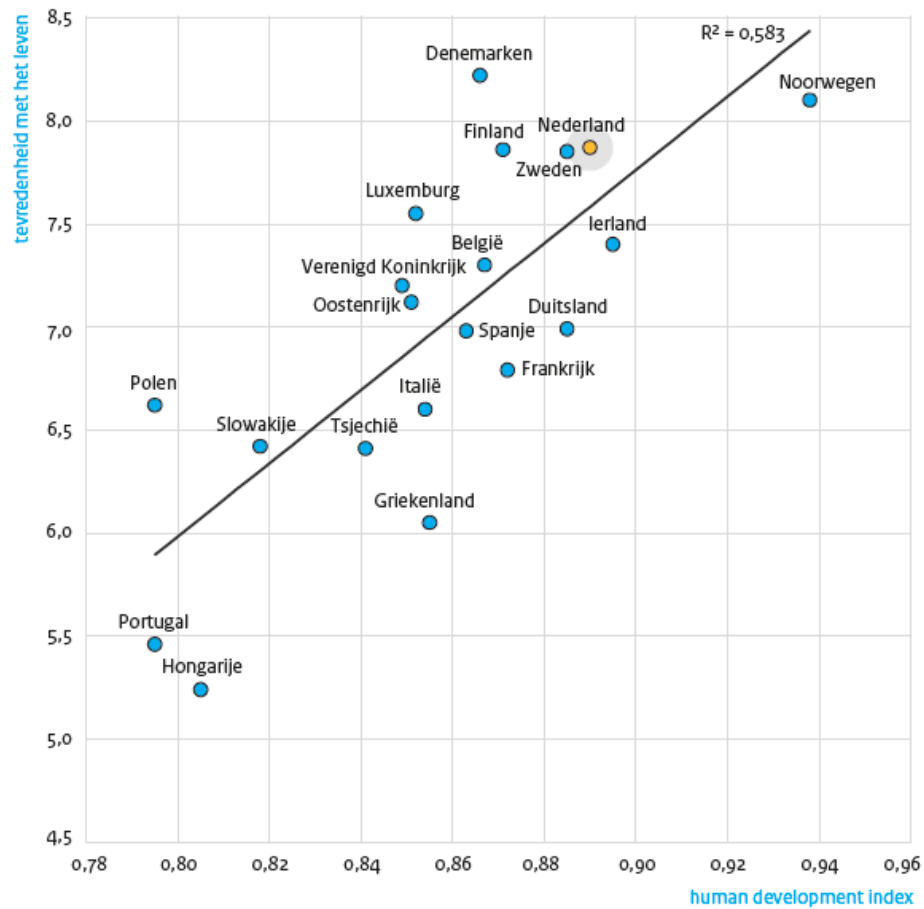
Tevredenheid met het leven en plaats op de misère-index, 2010 (In gemiddelde rapportcijfers en indexcijfers)

Bron: Europese Commissie (Eurobarometer 74.1 najaar 2010); oecd (Economic outlook 2010)

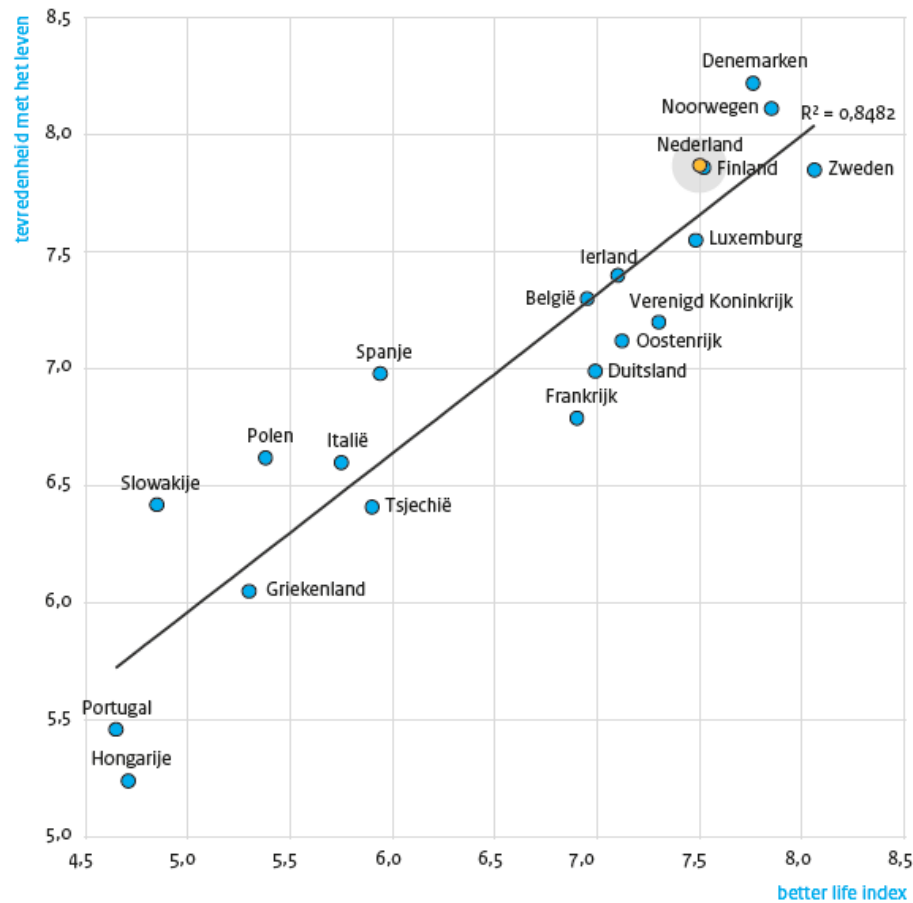
Tevredenheid met het leven en plaats op de Human Development Index, 2010 (in gemiddelde rapportcijfers en indexcijfers)

Bron: Europese Commissie (Eurobarometer 74.1 najaar 2010); UNDP (2010)

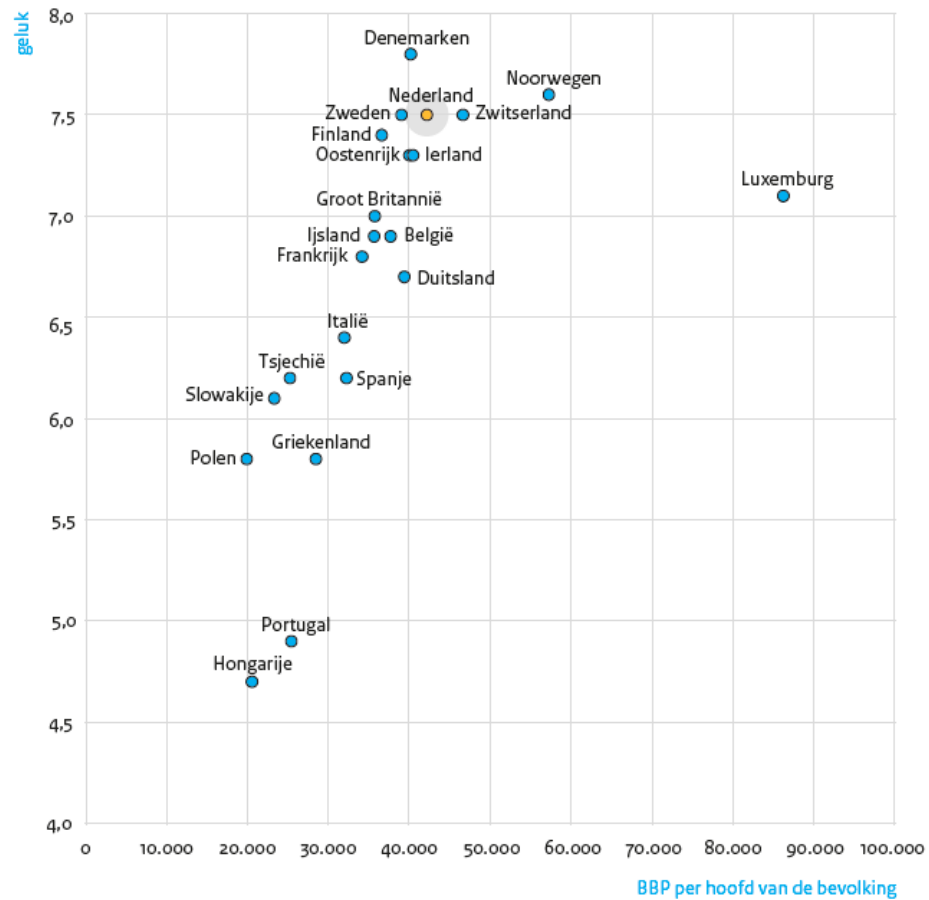
Tevredenheid met het leven en plaats op de Better Life Index, 2010 (in gemiddelde rapportcijfers en indexcijfers)

Bron: Europese Commissie (Eurobarometer 74.1 najaar 2010); OECD (2011)

Geluk en Bruto Binnenlands Product (BBP) voor een aantal Europese landen (in rapportcijfers en in koopkrachtpariteit)

Bron: Human Development Report 2011; OECD 2010 (<http://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=558>)

De stemming in het land

'Tevreden met het eigen leven, minder tevreden met de samenleving, ontevreden met de politiek'

'De anderen moeten veranderen'

'De zacht van binnen, hard van buiten samenleving'

Nederland is van een high trust society een medium trust society en in veel opzichten een mistrust society geworden.

Groeiende kloof hoger vs lageropgeleiden

Van traditioneel progressief naar modern conservatief

Behoud van de waarden en de prestaties van de twintigste eeuw

- 1. Het gevoel van nationale eenheid en samenhang (jaren veertig/vijftig)**
- 2. Het behoud van de sociale zekerheid en de verzorgingsstaat (jaren vijftig/zestig)**
- 3. Het behoud van de persoonlijke vrijheden (jaren zestig/zeventig)**

Modern conservatisme

Behoud verzorgingsstaat

Behoud persoonlijke vrijheid

Behoud burgerlijke samenleving

Behoud nationale identiteit

Behoud sociale veiligheid

Behoud welvaart

Geen

- **EU-richtlijnen**

- **'Massa-immigratie'**

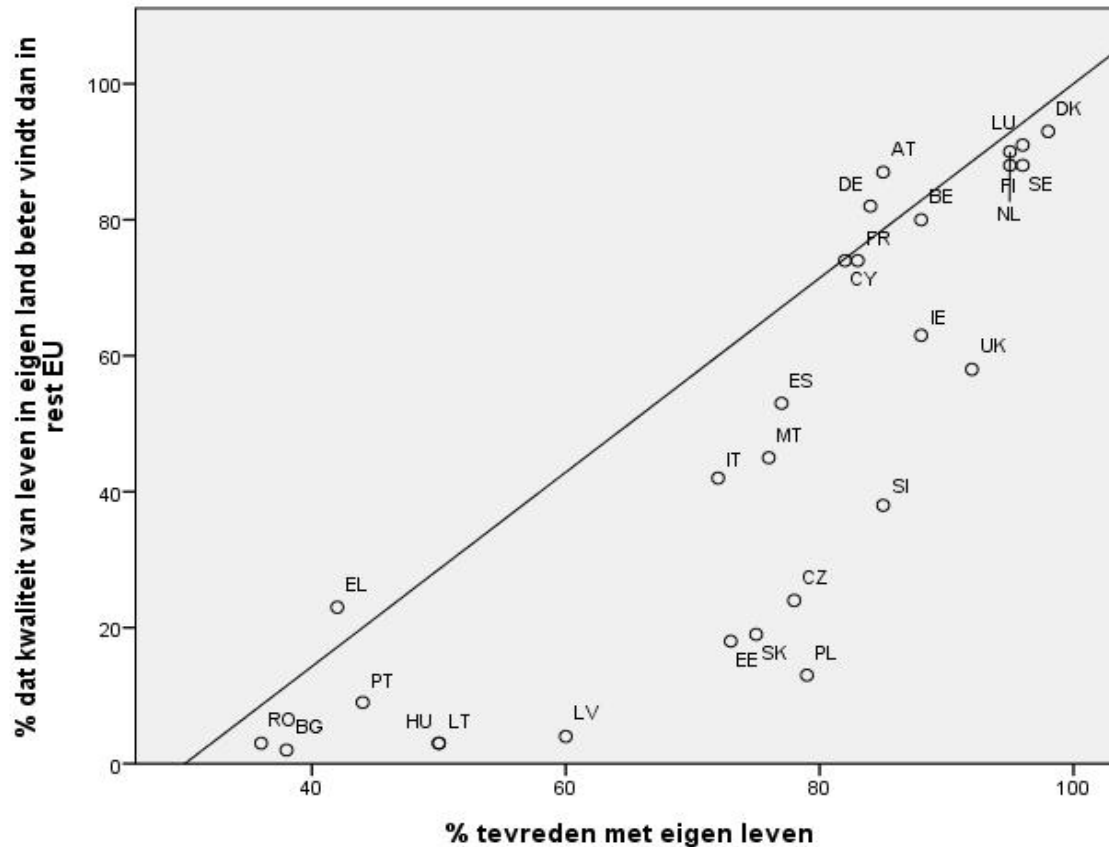
- **Islamisering**

- **Gedoogbeleid**

- **'Verheffing'**

Tevredenheid met het eigen leven en een gunstig vergelijkend oordeel over de levenskwaliteit in eigen land, EU-bevolking van 15+ in 2010, in procenten

De geestelijk gezonde mens (Rümke, 1954)

- Eisen v.h. leven zonder zware inspanning
- In staat tot praktische verwerkelijking ambities
- Inzicht in eigen kracht en zwakte
- Behulpzaam en hulp aanvaardend
- Veerkrachtig bij pech, nuchter bij succes
- Vriendschap, ook 'vijandschap'
- Niet overmatig eisend
- Persoonlijk geloof, waarden en normen

The IAPT Program (improved access to psychological therapy)

Doel: 2% bevolking per jaar behandelen

Nodig: 40 psychotherapeuten per 250.000 inwoners plus
1 maatschappelijk werker per 8 therapeuten

(Richard Layard, 2011)

Big seven of happiness

	Relaties	
	Geld	
	Werk	
Genen	Sociale omgeving	"Pech"
	Gezondheid	
	Persoonlijke vrijheid	
	Levensfilosofie	

FOKKE & SUKKE VRAGEN EEN DEBAT AAN

82% VAN DE
NEDERLANDERS
VOELT ZICH
GELUKKIG...

DIE ZIJN DUS
ALLEMAAL
KNETTERGEK!!!

RGT

www.foksuk.nl